

Inalamum, zie: vovum malanum.

Indi, zie: mirabolani.

Interioris, staat voor: coloquintide interioris. „coloquintide datter in is” (mnl. tekst.).

Intyba, yntiba, intuba, intubus, intubum, endyvie (W.) „intyba i. cichorea” (Synon.) Men onderscheidt tegenwoordig: Cichorium Intybus L., Cichory en Cichorium Endivia L. (andijvie).

Ypericon, hypericum, „St. Janscrut” (Herb.), hertshooi; Hypericum perforatum L. „In tempore productionis colligitur ¹⁾” (L T Gl.). Men moet het in de schaduw leggen. Het blijft 1 jaar goed. Men gebruikte de bloemen en de bladeren, zonder de steeltjes.

Ypoquistidos, campnoele; Cytinus Hypocistis L. „Aldus mach ment maken. Nemt campnoele inden lintere ende stoetse ende perst dat sap al ute. ende dan settet in die zonne ende laten drogen. ende men saelt dicken roeren dat het niet en corrumpere. Ende .2. jaer hout ment goet” (Herb.).

Yreos, Iris florentina L. „Die blade sijn gedaen alse lisch ende draget witte bloemen” (Dyayris). Men onderscheidde 2 soorten: de iris met purperen en de yreos met witte bloemen. Mesue noemt als het beste deel van de plant den wortel; daarna komen de bloemen. Men droogde het kruid in de schaduw, waarna men het 2 jaar kan goed houden.

Yringis, irungi, uringi, zie: eryngium.

Iris, zie: yreos.

Ysope, isope; Hyssopus officinalis L. Dan. le Clerc ²⁾ meent uit Diosc. e. a. geschriften te moeten opmaken, dat de Hyssopus der ouden een geheel andere is, dan de tegenwoordige.

Yvore, ivoor, ebur. In het Antid. wordt rasura eboris (scavelinge van yvore) verlangd.

J.

St. Janscrut, zie: ypericon.

Joget, jeugd.

Juchteheit, jicht.

Juncus, bies, Rusch; Juncus Tru. „J. herba est satis nota cuius radices assimilantur galangae.... radices ponuntur in medicinis mundatae a suis ramisculis per duos annos servantur melius tamen est si quolibet

¹⁾ Het wordt in den bloeitijd verzameld.

²⁾ Hist. d. l. médecine.

anno renovatur ¹⁾" (L T Gl.). Plin. onderscheidt j. odoratus (zie: Squinantum) en j. triangulatus (junc costu in F₁), waarmede men cyperus bedoelde.

Juniperus, genivere, jeneverbes; J. communis L. „Ende alse ment vint beschreven in recepten dan salmen nemen de besien. Ende .2. jaer geduren si goet" (Herb.) „Fructus ami secundum Nicolaum est semen juniperi" (Add.) In den mnl. tekst wordt nog de vrucht van genivere genoemd.

Jusquiamus, zie: hyoscyamus.

Justinum. Men conficieert dit praeparaat het best met mel castanearum amararum, daar beide diuretisch werken. Het blijft, volgens L T Gl., 3 jaar goed. N.M. noemt het niet. Keizer Justinus zou het hebben uitgevonden.

K (C).

Cabali marini, Hippocampus, zeepaardjes; Hippocampus antiquorum L. Sommigen drogen, volgens L T Gl., ze in de zon, waarna ze met of zonder zout worden ingemaakt; ze blijven 2 jaar goed.

Cacabo, een aarden of koperen en van binnen vertind vaatwerk, een ketel of pan, om medicamenten in te kooken. (B.).

Caciola, zie: catia.

Calamentum, calamintha, bergsteenthijm; Calamintha officinalis Moench.

De mnl. tekst zegt: „C. es ene gomme [sic] wer so ment vint". Herb. zegt ervan: „C. of nepita of ackermente ²⁾ ende si es beter groene dan droge. ende als bloyt sal mense gadren. Een jaer geduert si goet diese hanct in de scaduwe. . . . Men vint menegerande mente. het ene es tamme ende wast in der lieden hove. . . . Ende dandere heet men scastrum. ende dese heeft die meere cracht te verwarmene. Ende ene andere vint men die heeft lange bladere. entie heet men roemsce mente. . . . Mer dierste tamme doet men in medicinen". De Arabieren noemen c. fluviale verkeerdelijk Pulegium ³⁾. Een paar malen staat er in den mnl. tekst c., waar calcantum bedoeld wordt; éénmaal vindt men calamentis, waar men, naar analogie van den Latijnschen tekst [lapis] caliminaris moet lezen. Herb. spreekt echter nog van een Calamentis: „c. es van .3. manieren daer es .i. dat altoes wast in ripa fluminis ende in waterachtigen steden. Ende een ander in droger

1) J. is een vrij bekend kruid, welks wortels gelijken op galanga; men gebruikt de wortels in medicijnen. Van de takjes ontdaan, blijft het 2 jaar lang goed, maar het is beter, het elk jaar te vernieuwen.

2) Herb. haalt hier verschillende planten dooreen (zie: nepita).

3) Manardus, Sup. Mes. Antid. expos. 107 D.